

ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: kipan@central.ntua.gr

ΑΘΗΝΑ, 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2011

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

ΘΕΜΑ: Η θέση της ΚΙΠΑΝ για το νέο Νόμο για την Ανώτατη Εκπαίδευση με τίτλο «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων».

Η Κίνηση Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης έχοντας λάβει γνώση του τελικού κειμένου του νέου νόμου για την ανώτατη εκπαίδευση, θεωρεί υποχρέωση και καθήκον να τοποθετηθεί κατ' αρχήν επί των βασικών θεμάτων, που εγείρει η νέα πραγματικότητα στο πανεπιστημιακό τοπίο της χώρας.

Επαναβεβαιώνουμε **την αταλάντευτη στάση μας και προσπάθεια για την μεταρρύθμιση του πανεπιστημίου** στην κατεύθυνση σύγκλισης με τα ευρωπαϊκά δεδομένα της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας και της εξυπηρέτησης της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της χώρας.

Είναι γεγονός ότι ο νόμος 1268/82 είχε από καιρό ολοκληρώσει τον κύκλο του. Το αίτημα για τις μεγάλες αλλαγές που έπρεπε να γίνουν στο πανεπιστημιακό σύστημα αποτελεί μια πραγματικότητα που ωρίμασε κατά την προηγούμενη δεκαετία αλλά και νωρίτερα πρώτα και κύρια στο χώρο των πανεπιστημίων και των πανεπιστημιακών και στη συνέχεια στην ευρύτερη κοινωνία. Θεωρούμε ότι η ευρύτατη πλειοψηφία, που επετεύχθη στο επίπεδο του Ελληνικού Κοινοβουλίου κατά την ψήφιση του νέου νόμου για τη μεταρρύθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης αποτελεί το επιστέγασμα αυτών των διεργασιών.

Για να δημιουργηθούν οι συνθήκες αλλαγής του θεσμικού πλαισίου, καθοριστικός ήταν ο ρόλος που διαδραμάτισε το μεταρρυθμιστικό κίνημα που αναπτύχθηκε τη δεκαετία που πέρασε στο σώμα των πανεπιστημιακών δασκάλων, κινητήρια δύναμη του οποίου ήταν και είναι το πιο δημιουργικό και διεθνώς ανταγωνιστικό τμήμα του. Ένα ακαδημαϊκό προσωπικό, που πολλές φορές πρωτοστάτησε ειδικά στα δίσεκτα χρόνια στην ανάπτυξη και διάδοση των νέων ιδεών και στη συγκρότηση των αναγκαίων μορφωμάτων για τη διεκδίκηση των αυτονόητων, μέσα σε ένα περιβάλλον έντονα συντηρητικό, αντί-ακαδημαϊκό και αντί-αξιακό.

Ο νέος νόμος βελτιώνει σε αρκετά και κρίσιμα σημεία τη λειτουργία των Πανεπιστημίων και των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων προς όφελος της ποιότητας των σπουδών και των φοιτητών. Επίσης σε καίρια θέματα ο νόμος ενσωματώνει κεντρικές θέσεις της ΚΙΠΑΝ και της ΠΟΣΔΕΠ.

Στα **θετικά του νέου νόμου** θα πρέπει να καταγράψουμε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Την ικανοποίηση ενός πάγιου και διαχρονικού αιτήματος όλης της πανεπιστημιακής κοινότητας, αυτού της **πραγματικής και ουσιαστικής αυτονομίας των ιδρυμάτων**.
- Τη μεταφορά κατά ένα σαφή και ουσιαστικό τρόπο της **πηγής εξουσίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στο σώμα των καθηγητών όλων των βαθμίδων**, δηλαδή σε αυτούς που έχουν τη γνώση και την εμπειρία για τα ακαδημαϊκά πράγματα. Η εκλογή μόνο από το σώμα των καθηγητών –όλων των βαθμίδων- των οκτώ καθηγητών μελών του Συμβουλίου καθώς και η τελική επιλογή του Πρύτανη με αυξημένες πλέον εξουσίες αναδεικνύουν κατά σαφή τρόπο την επιτελεσθείσα ανατροπή των δομών εξουσίας στο πανεπιστημιακό σύστημα. Οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι έχουμε πλέον τις ευθύνες που μας αναλογούν και δεν μπορούμε να τις αντιπαρερχόμαστε, αλλά ούτε και να τις μεταθέτουμε. Για πρώτη φορά στα ακαδημαϊκά χρονικά της χώρας, δίδεται **η δυνατότητα, η ευκαιρία αλλά και η ευθύνη στο σύνολο των πανεπιστημιακών δασκάλων να καθορίσουν σε πολύ μεγάλο βαθμό μόνοι τους την πορεία και τις τύχες του ιδρύματός τους**.
- Τη δημιουργία **μηχανισμών ουσιαστικού ελέγχου των ακαδημαϊκών λειτουργιών και των αποτελεσμάτων** τους, τόσο από το Συμβούλιο του Ιδρύματος όσο και από τη νέα ΑΔΙΠ, στα πλαίσια της αξιολόγησης και της κοινωνικής λογοδοσίας. Βεβαίως, η θετική εξέλιξη του όλου εγχειρήματος είναι στενά συνδεδεμένη και εξαρτάται από την ουσιαστική λειτουργία αυτών των θεσμών.
- Τη δυνατότητα **διαφοροποίησης μεταξύ των ιδρυμάτων μέσα από τον Οργανισμό και τον Εσωτερικό κανονισμό**. Η δυνατότητα αυτή, σε συνδυασμό με την εκχώρηση στους πανεπιστημιακούς της πηγής εξουσίας, θα οδηγήσει σύντομα σε ιδρύματα διαφορετικών ταχυτήτων και ακαδημαϊκών χαρακτηριστικών, πράγμα θετικό για την εξέλιξη του όλου συστήματος.
- Την **περιοδική αξιολόγηση των πάντων** με διαδικασίες διεθνώς καταξιωμένες.
- Την ουσιαστική **ενίσχυση των ακαδημαϊκού και διοικητικού ρόλου της Σχολής**. Ενίσχυση που επιτρέπει να αναμορφώνονται τα προγράμματα σπουδών και τα Τμήματα με ευέλικτο τρόπο, ακολουθώντας τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις και εξυπηρετώντας τις ανάγκες της χώρας.
- Το **ολιγομελές των σωμάτων διοίκησης και λήψης αποφάσεων**, όπως η Σύγκλητος, το Συμβούλιο, η Κοσμητεία και τα εκλεκτορικά σώματα, που αυξάνει τις δυνατότητες αποτελεσματικότητας, ευελιξίας και επαγγελματισμού.
- Μια σειρά από **θετικές ρυθμίσεις για τους φοιτητές**, όπως ο Συνήγορος του φοιτητή, καθώς και η παραπομπή σε επιτροπή μετά από σειρά ανεπιτυχών εξετάσεων σε μάθημα.
- Η ανά τετραετία διαμόρφωση του **προγράμματος εθνικής στρατηγικής** για την ανώτατη εκπαίδευση από το Υπουργείο Παιδείας

Στα θέματα του νέου νόμου που θέλουν επανεξέταση ή περαιτέρω επεξεργασία καταχωρούμε τα ακόλουθα σημεία:

- ❖ Τη μη εκλογή των Κοσμητόρων από τους καθηγητές.
- ❖ Την ανυπαρξία οποιασδήποτε διοικητικής δομής στο επίπεδο Τμήματος, παρά την απόδοση σαφών επιστημονικών-ερευνητικών χαρακτηριστικών - πέραν των εκπαιδευτικών- στο Τμήμα. Επίσης, ειδικά για μεγάλα Τμήματα με πολλά επιστημονικά αντικείμενα, η διάλυση των Τομέων δημιουργεί ένα δυσαναπλήρωτο κενό. Θεωρούμε ότι θα πρέπει μέσα από τον Οργανισμό να δοθεί η δυνατότητα στα ιδρύματα της διατήρησης των Τομέων, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις, που αυτό αποτελεί μια προφανή ανάγκη.
- ❖ Το σύνθετο των ρόλων των βασικών πόλων εξουσίας στο κάθε Ίδρυμα (Συμβούλιο – Πρύτανης – Σύγκλητος – Κοσμήτορες) και η πολυπλοκότητα των μεταξύ τους σχέσεων. Ένα πείραμα, που σίγουρα δεν θα είναι πάντα επιτυχές. Οπωσδήποτε, οι διοικητικές υπερεξουσίες τις οποίες τελικά διατηρεί το Συμβούλιο αποτελούν ένα από τα ερωτηματικά του νόμου.
- ❖ Η δυνατότητα διαμόρφωσης προγραμμάτων σπουδών 3-ετούς διάρκειας θα πρέπει -ειδικά στον πανεπιστημιακό χώρο- να αντιμετωπιστεί με τη δέουσα ακαδημαϊκή υπευθυνότητα. Αν και όπου αυτό συμβεί θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα ουσιαστικής μελέτης των διεθνών επιστημονικών εξελίξεων και των αναγκών της χώρας και να αποτελεί κοινή απόφαση όλων των Ιδρυμάτων που θεραπεύουν το αντίστοιχο επιστημονικό αντικείμενο.
- ❖ Τη μη ύπαρξη ενιαίων ελάχιστων για όλα τα πανεπιστήμια προσόντων – πέραν του διδακτορικού διπλώματος- για κατάληψη θέσης καθηγητή (οποιασδήποτε βαθμίδας).

Η ψήφιση ενός θεσμικού πλαισίου -ακόμα και αν είναι άριστο- δεν αρκεί για τη διασφάλιση της μεταρρυθμιστικής πορείας. Η επιτυχής εφαρμογή του απαιτεί και ακαδημαϊκή και ευρύτερη κοινωνική συναίνεση, αλλά απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η δημιουργία μιας ενδογενούς θετικής δυναμικής μέσα στο πανεπιστημιακό σύστημα. Γι' αυτό, είναι αναγκαίο να υιοθετηθεί άμεσα το ακόλουθο συνοδευτικό πακέτο μέτρων ενίσχυσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας:

- ✓ Επαρκής χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, έτσι ώστε να ανταπεξέλθουν στις άμεσες ανάγκες για στοιχειώδη κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών τους αλλά και των αναγκών που επιβάλλονται από τις μεγάλες επερχόμενες αλλαγές.
- ✓ Άμεσος διορισμός όλων των νεοεκλεγμένων συναδέλφων, των οποίων ο διορισμός καθυστερεί, με ορατό τον κίνδυνο της απώλειας τους και κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών με τον αναγκαίο αριθμό συμβασιούχων συναδέλφων, η μη ύπαρξη των οποίων δημιουργεί μείζονα ζητήματα λειτουργίας ειδικά σε ορισμένα από τα νεότερα Τμήματα.
- ✓ Σαφές και δεσμευτικό επιχειρησιακό σχέδιο για την οργάνωση της υλοποίησης του νόμου (π.χ. κατά το πρότυπο του σχεδίου για την εφαρμογή του νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση). Χωρίς αυτό και ο καλύτερος νόμος κινδυνεύει να βουλιάξει στο "τέλμα της μετάβασης".

- ✓ Άμεσος επανασχεδιασμός του τοπίου της ανώτατης εκπαίδευσης, μέσω ουσιαστικού διαλόγου με την πανεπιστημιακή κοινότητα και διαφανών διαδικασιών, ώστε να καταστεί βιώσιμο το υπάρχον, υπερβολικά εκτενές και χαοτικό σύστημα Τμημάτων, Σχολών, Ιδρυμάτων και των παραρτημάτων αυτών ανά τη χώρα. Οι όποιες ανάλογες ρυθμίσεις, όμως, θα πρέπει προφανώς να συνοδεύεται από την πλήρη προστασία του προσωπικού.
- ✓ Σαφή δέσμευση για μόνιμο **εθνικό πρόγραμμα έρευνας**, με ερευνητικά προγράμματα που θα προκηρύσσονται σε τακτά χρονικά διαστήματα (ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους), πάνω στους ακόλουθους άξονες: *έρευνα με βάση τις αναζητήσεις της επιστημονικής κοινότητας (βασική έρευνα), έρευνα για την αντιμετώπιση προβλημάτων της κοινωνίας, έρευνα για την αντιμετώπιση προβλημάτων της παραγωγής και της βιομηχανίας, κοινωνικό-οικονομική έρευνα και έρευνα στις ανθρωπιστικές επιστήμες*. Επίσης, **θα πρέπει το Υπουργείο να αντιμετωπίσει πλέον (και άμεσα) τα ερευνητικά προγράμματα του ΕΣΠΑ με συνέπεια, διαφάνεια και επαγγελματισμό.**
- ✓ Δέσμευση για το **νέο μισθολόγιο των πανεπιστημιακών ως δημοσίων λειτουργιών**, με την ενσωμάτωση στον βασικό μισθό των σημερινών επιδομάτων που στην ουσία τους αφορούν στον πυρήνα του πανεπιστημιακού έργου. **Ζητούμε την άμεση συνάντηση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας με τις Ομοσπονδίες των διδασκόντων στα ΑΕΙ και των ερευνητών και έναρξη ουσιαστικού διαλόγου για ένα νέο ειδικό μισθολόγιο**, ανεξάρτητα από την πορεία του διαλόγου για το ενιαίο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων.

Σεβόμενοι στο ακέραιο τις θέσεις των θεσμικών οργάνων της ΠΟΣΔΕΠ, όσον αφορά το νέο θεσμικό πλαίσιο, δηλώνουμε με σαφήνεια ότι:

- ✚ **Θα στηρίξουμε την εφαρμογή του νέου νόμου στρέφοντας με τη δράση μας τις εξελίξεις προς θετική κατεύθυνση.** Ζητούμε από τους συναδέλφους πανεπιστημιακούς δασκάλους να συμμετάσχουν μαζικά στις διαδικασίες συγκρότησης των οργάνων της νέας διοίκησης και με την ψήφο τους να τοποθετήσουν στις θέσεις ευθύνης τους ακαδημαϊκά κατάλληλους, χωρίς οποιοσδήποτε σκοπιμότητες ή άλλα κριτήρια.
- ✚ **Θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου** στην κατεύθυνση της περισσότερης ακαδημαϊκότητας, αξιοκρατίας, αριστείας, ανταγωνιστικότητας, διαφάνειας και ουσιαστικής λογοδοσίας.
- ✚ **Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε με κάθε μέσον για την ενίσχυση του κύρους και της αξιοπρέπειας του πανεπιστημιακού δασκάλου**, ο οποίος για πολλά χρόνια αποτελεί στόχο συνήθως **άδικων συκοφαντικών επιθέσεων και εξευτελιστικών οικονομικών απολαβών.**

Οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι επιβάλλεται να προχωρήσουμε αποφασιστικά στη νέα εποχή, διαφυλάσσοντας ΑΝΟΙΧΤΑ ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ με πλήρεις τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές λειτουργίες τους. Η ελληνική οικογένεια το απαιτεί και η κοινωνία το έχει επιβάλλει.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΙΠΑΝ